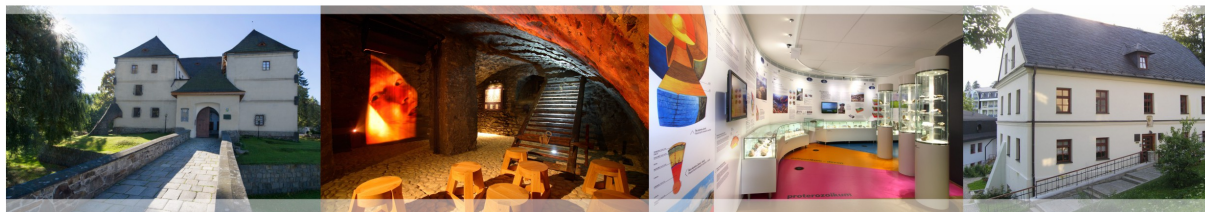

vlasti
vědné muzeum
jesenicka

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE ZŘÍZENÁ
A FINANCOVANÁ OLMOUCKÝM KRAJEM

Plán Vlastivědného muzea Jesenicka, příspěvkové organizace, na rok 2019

Základní údaje

Vlastivědné muzeum Jesenicka je příspěvkovou organizací Olomouckého kraje, sídlí na Zámeckém náměstí 1, Jeseník, 790 01.

Statutárním zástupcem je Mgr. Pavel Rušar, ředitel.

Vlastivědné muzeum Jesenicka bylo zřízeno na základě Zřizovací listiny vydané zřizovatelem – Olomouckým krajem – dne 17. 3. 2003.

Muzeum plní činnost muzea podle zákona 122/2000 Sb., v platném znění a podle dalších relevantních platných zákonů, vyhlášek a metodických pokynů Ministerstva kultury.

Organizace je právnickou osobou, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese zodpovědnost z těchto vztahů vyplývajících, je zapsána v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl Pr., vložka 725.

Vlastivědné muzeum Jesenicka spravuje dvě zařízení – Vodní tvrz v Jeseníku (Zámecké náměstí 1) a Muzeum Vincenze Priessnitze v areálu Priessnitzových léčebných lázní (Priessnitzova 175). Dále pronajímá prostory v Javorníku a v Jeseníku (ul. Tovární a na Zámeckém náměstí).

Obsah

Základní údaje.....	2
Obsah.....	3
Úvod.....	3
Prezentační a ediční činnost – přehled.....	9
Výstavy krátkodobé 2019 – Galerie ve Vodní tvrzi.....	9
Výstavy krátkodobé 2019 – Hlavní výstavní sál Vodní tvrze.....	10
Výstavy krátkodobé 2019 – Kulturní dům Javorník (výstavy realizované ve spolupráci Vlastivědného muzea Jesenicka a Městských kulturních zařízení Javorník).....	11
Výzkumná činnost.....	11
Sbírkotvorná činnost.....	13
Vzdělávací činnost.....	16
Exkurze.....	16
Přednášky jarního bloku.....	18
A)pro veřejnost – dne 2. března 2019 (místo konání: Státní okresní archiv Jeseník).....	18
B)pro lázeňské hosty v Lázních Jeseník – dne 6. března 2019 (místo konání: Priessnitzovy léčebné lázně – Zrcadlový sál).....	18
C)pro žáky 8. a 9. tříd základních škol a pro studenty středních škol – dne 1. března 2019 (místo konání: Kino Pohoda, Jeseník).....	18
Přednášky podzimního bloku.....	19
A)pro veřejnost – dne 9. listopadu 2019 (místo konání: Rytířský sál Vodní tvrze).....	19
B)pro lázeňské hosty v Lázních Jeseník – dne 23. října 2019 (místo konání: Priessnitzovy léčebné lázně – Zrcadlový sál).....	19
D)pro žáky 8. a 9. tříd základních škol a pro studenty středních škol – dne 22. listopadu 2019 (místo konání: Kino Pohoda, Jeseník).....	19
Pilotní vzdělávací projekty.....	21
Ostatní akce (již pilotované nebo s rolí vzdělávací pouze související).....	21
Ostatní.....	22
Standardy.....	23

Úvod

Činnost Vlastivědného muzea Jesenicka, p. o., je pro rok 2019 naplánována tak, aby instituce plnila určené funkce v oblasti správy a ochrany sbírek muzejní povahy, včetně jejich evidence, odborného

zpracování a zpřístupnění veřejnosti nejčastěji formou výstav a expozic, v oblasti výzkumné činnosti, která bude spjatá přímo se sbírkami nebo s prostředím, ze kterého pocházejí, ať už se jedná o prostředí přírodní nebo kulturní, v oblasti pořádání odborných konferencí, seminářů, koncertů a různých muzejních programů, dále v oblasti vzdělávací, a to zejména ve spolupráci se školami z regionu, univerzitami a dalšími pracovišti, a v neposlední řadě pak v oblasti publikační.

Činnost v oblasti sbírek, výzkumu, vzdělávání, pořádání akcí a publikační činnosti bude vyvíjet instituce i v roce 2019 především v oborech, pro které to vyplývá ze zřizovací listiny, tedy historie, archeologie, botanika, zoologie a geologie, potažmo ale také kunsthistorie a geografie.

Plán pro rok 2019 reaguje a navazuje na změny z roku 2018 týkající se posílení činnosti výzkumné (podle čl. 2, odst. 6 a 7 zřizovací listiny) a vzdělávací (podle čl. 2., odst. 14 tamtéž). I nadále je plán práce pro odborné pracovníky dimenzován tak, aby poměr činnosti směřované k realizaci výstav a expozic vzhledem k činnosti výzkumné a vzdělávací odpovídal přibližně 2:1, byť je zřejmé, že v různých činnostech muzea jsou funkce instituce propojovány a spolu souvisí.

V rámci **výstavní politiky muzea (prezentační činnost)** dochází k zachování všech stálých expozic s vyhlídkou na rekonstrukci jedné z expozic v průběhu roku, a totiž expozice *Vincenz Priessnitz a lázně Gräfenberg* v jeho rodném domě v Lázních Jeseník. Dále dochází k výběru témat krátkodobých výstav tak, aby byly zdůrazněny vlastivědné zajímavosti regionu (zejm. výstavy *Vyprávěj; Heinrich Wolf; Nebyli jsme sami / Nie bylišmi sami*), aby došlo k připomenutí významných výročí (*Válka, která zrodila Československo; Nebyli jsme sami / Nie bylišmi sami; Regenhart & Raymann*), aby došlo k přilákání zájmu veřejnosti o kulturní dění (zejm. výstava *Samsára - Nepál očima fotografky Aleny Ceplové* nebo *Vzorná hospodyňka aneb z domácnosti našich babiček*), aby byly výstavy zajímavé i pro mladší návštěvníky a děti (zejména výstavy *Lesy hrou; Josef Čapek – napůl vážně, napůl vesele* nebo výstava *Ze života aristokratických dětí*). Po zkušenosti z minulých let věnujeme velkou pozornost i vánoční výstavě, která pro Vánoce příštího roku ponese název *Kouzlo mechanických betlémů – Vánoce ve Vodní tvrzi*. V rámci rozvíjející se spolupráce se školami jsou pak navrženy výstavy *Vyprávěj* a *Absolventská výstava Základní umělecké školy Jeseník*.

V rámci činnosti detašovaného pracoviště v Javorníku pak byla zvolena opět výstava zajímavá pro děti (*Zvířata a jejich děti*) a následně výstava doplňující tematicky svátky (*Když dřevo ožívá*).

V průběhu roku 2019 dojde k navržení plánu výstav pro rok 2020 podle ověřených zásad z předchozích let, obohacených o koncepční záležitosti orientované směrem ke zvýšení zajímavosti výstav pro zahraniční návštěvníky, zejména dojde k vyhodnocení „koprodukční“ výstavy *Nebyli jsme sami / Nie bylišmi sami*, pilotně také instituce naplánuje výstavu orientovanou na odborné pracovníky ve vybraném oboru – meteorologie, dějiny války (*Extrémní jevy na Jesenicku, Generálové hor, event. jiné*).

Výzkumná činnost se bude orientovat na zřizovací listinou vymezený region, tj. okres Jeseník a oblast Jeseníků v širším geografickém smyslu. Odborní pracovníci budou samostatně i ve spolupráci mezi sebou a s odborníky z vnějšku přispívat k rozvoji poznání v přírodovědných i humanitních oborech, v roce 2019 pak zejména v oborech historie (regionální dějiny) a biologie (zoologie, botanika, ekologie), potažmo ale také v oborech geologie, geografie, archeologie a rámci zamýšleného tématu svatováclavského setkání také v oboru kunsthistorie.

Výzkumná a badatelská činnost bude vyvíjena i nikoliv pouze v návaznosti na sbírky, ale také vzhledem k prostředí, ze kterého pocházejí, tj. regionu Jesenicka. Důraz bude kladen na interdisciplinární spolupráci.

Výsledkem badatelské činnosti budou mimo jiné odborné i popularizační práce určené k publikaci. V roce 2018 bylo rozhodnuto o rozšíření publikačních aktivit muzea, a to zejména právě do sféry popularizační. Kromě dvou odborných sborníků bude VMJ spolupracovat rovněž na časopise popularizujícím vlastivědu v Jeseníkách, a to s CHKO Jeseníky a sdružením Erebia. V roce 2019 budou dále diskutovány další formy sdělování vědeckých výsledků, zejm. panelové diskuze.

Historikové odborné sekce i pracovníci organizační sekce s historickým vzděláním budou i v roce 2019 pokračovat v badatelském záměru s cílem zpracování dějin obce Bělá pod Pradědem. Projekt by měl být v průběhu první poloviny roku 2019 dokončen a publikace souborných dějin připravena k vydání.

V souhrnu se tedy budou odborní pracovníci věnovat především návrhům a přípravám výstav a činnostem s výstavami spjatými (přednášky, workshopy, event. exkurze) na jedné straně a na straně druhé pak primárnímu i sekundárnímu výzkumu ve svých oborech, v oboru biologie pak se zaměřením na navázání takového výzkumu na existující granty a dotace a samozřejmě následnou publikaci výsledků badatelské činnosti. Při výzkumných programech bude kladen důraz na spolupráci i se školskými institucemi (zejm. gymnázia, střední školy).

Vedení instituce bude dále hledat cesty, jak naplnit výzkumnou činnost v oboru geologie i přesto, že instituce sama nedisponuje geologickým pracovníkem a zřejmě jí nebude interně disponovat ani v roce 2019. Potřeby geologického pracoviště budou obslouženy formou externí spolupráce. Vedení instituce bude rovněž hledat cesty, jak doplnit výzkumnou činnost o bádání na poli geografie. Jelikož přijetí odborného pracovníka nebude realizováno, pokusí se instituce obsloužit tuto oblast alespoň minimálně (např. formou DPP). V případě nedostatku finančních či jiných kapacit se instituce této ambice i pro rok 2019 vzdá.

V roce 2019 bude instituce v rámci své **sbírkotvorné činnosti** vycházet z aktualizované koncepce z roku 2018. Sbírkotvorná činnost bude pokračovat akvizicemi prostřednictvím sběrů, darů, převodů či dědictvím a také nákupů, pro což bude v rozpočtu navržen určitý objem prostředků, a to vše v souladu se zřizovací listinou. Sbírkové předměty budou odborně zpracovávány, sbírkové předměty řádně evidovány v evidenci chronologické a systematické a následně inventovány podle příslušné legislativy. V co největší míře pak budou aktualizovány informace o lokaci. Průběžně bude docházet k digitalizaci sbírkových předmětů. Už v roce 2018 investovala instituce do restaurování sbírkových předmětů přibližně 70 tisíc Kč a tento trend bude v roce 2019 pokračovat, za příhodných podmínek se budou částky zvyšovat.

Pracovníci VMJ budou kontrolovat stav depozitářů tak, aby odpovídal platné legislativě a aktualizovaným směrnícím VMJ.

V rámci ochrany a péče o sbírky instituce požádala pro rok 2019 o finanční příspěvky z programu ISO/D, a to za účelem vybavení depozitářů (ruční vozíky, rampy, hedvábný papír bez alkalické rezervy) či restaurování sbírkových předmětů, jejichž je VMJ správcem (restaurování obrazu Dáma v modrém: Josefína Weissová a reparace 15 kusů dermoplastických preparátů zpěvných ptáků).

V rámci **vzdělávací činnosti** instituce vyhodnotí celou škálu aktivit realizovaných v roce 2018, z nichž některé – přednášky, exkurze, workshopy – byly dlouhodobě zavedené, jiné – Svatováclavské bádání, T-praxe, odborné minikurzy a další – prošly pilotním odzkoušením. Kromě vyhodnocení těchto vzdělávacích programů a pokračování v některých z nich odzkouší instituce pilotně i zcela nové programy, z nichž jeden vzniká ve spolupráce s anglickou Univerzitou v Cambridgi.

Instituce bude dále spolupracovat se základními a středními školami, a to v rámci standardních edukačních programů, ale i v rámci badatelských projektů (např. v projektu T-expedice). Takováto spolupráce povede na jedné straně k tomu, že rozsah výzkumů bude moci být širší a bude pokryt kapacitou spolupracujících žáků, na druhé straně pak ke kontaktu žáků s výzkumným prostředím muzea a tím k jejich rozvoji v oblasti vědy a výzkumu, ke stimulaci jejich zájmu o historii a přírodu regionu a umění a kulturu obecně.

Vlastivědné muzeum Jesenicka bude v roce 2019 pilotovat online kurz architektury s prezenčním zakončením, na němž bude spolupracovat s prestižní Univerzitou v Cambridgi. Studentka této školy Tereza Kadlecová, která je externí spolupracovnicí VMJ, pod vedením supervizorky prof. Mary Ann Steane připraví několikátýdenní online kurz zaměřený na architekturu jednak obecně a jednak regionálně. Přihlásit se budou moci žáci partnerských základních a středních škol z regionu.

VMJ také spustí přednáškové pásmo týkající se mytologie jesenických hor, touto aktivitou zacílí zejména na děti, resp. rodiny s dětmi, event. nejlépe na žádané kategorie zároveň – prarodiče s dětmi. Rozpis jednotlivých témat přednáškového pásma je popsán níže.

Instituce se pokusí v roce 2019 navázat spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci, zejména její katedrou dějin umění (pro XIX. svatováclavské setkání), a v rámci už uzavřené smlouvy o spolupráci se pak pokusí zahájit i konkrétní projekty se Slezskou univerzitou v Opavě. Spolupráci bude dál instituce rozvíjet s Národním institutem pro další vzdělávání, ponejvíce v rámci vzdělávacího programu TALNET.

V roce 2019 bude organizace dále aktivní v rámci Sítě podpory nadání Olomouckého kraje, do které vstoupila na konci roku 2017. V rámci této činnosti dojde k realizaci již v průběhu roku 2018 vytvořeného semináře v oblasti regionálně orientované vlastivědy, který je určen pro pedagogy základních a středních škol. Tento seminář bude realizován minimálně 2x v průběhu roku 2019. Cílem

semináře je seznámit pedagogické pracovníky s metodami, jak do výuky harmonicky zahrnout kulturně-společenské, historické, geografické a přírodní aspekty svého regionu. Vnesením regionálního přístupu do raných fází vzdělávacího procesu se tak děti naučí harmonicky stmelovat abstraktní teorii s konkrétní, často hmatatelnou skutečností. Kromě zmíněného je cílem programu i to, aby žáci získali vztah k oblasti, v níž vyrůstají. Seminář bude zaměřen na pedagogy jak z oblasti věd humanitních, tak zčásti také přírodních (biologie, zeměpis).

Instituce se do činnosti Krajské sítě podpory nadání Olomouckého kraje zapojí i dalšími způsoby, např. podporou budování sítě příležitostí.

V rámci spolupráce subjektů Krajské sítě podpory nadání nabídne rovněž v návaznosti na realizované T-praxe v roce 2018 instituce partnerovi – ZŠ Česká Ves – možnost realizovat podobný projekt s celou

třídou. Žáci v rámci této Skupinové T-praxe budou spolukoncipovat a realizovat výstavu s názvem *Vyprávěj*. Instrukce se rovněž zapojí do přípravy tzv. T-exkurzí, což jsou klasické exkurze obohacené o online přípravu a online ukončení. Příprava Skupinové T-praxe a T-exkurzí bude po dohodě probíhat v rámci elektronických systémů NIDV, partnera členů krajských sítí podpory nadání.

Kromě vzdělávání nadaných žáků a semináře pro pedagogy základních a středních škol se VMJ bude zapojovat do sítě jako jiné subjekty, jeho zástupce se bude účastnit konferencí, kulatých stolů a vzdělávacích seminářů, sama instituce definuje své potřeby v tomto smyslu a rovněž možnosti, které může síti nabídnout.

Vlastivědné muzeum Jesenicka se také zaměří na vzdělávání vlastních zaměstnanců v rámci odborných seminářů a konferencí (odborných u odborné sekce a managementových a marketingových u sekce organizační). Důraz pro všechny pracovníky bude kladen na seznámení se s moderními trendy v oblasti muzejnictví, vzdělávání i výzkumu. Za tímto účelem nabídne instituce svým zaměstnancům relevantní zdroje a rovněž zorganizuje za tímto účelem výjezdy do různých institucí.

Z **dalších kulturních akcí** se Vlastivědné muzeum Jesenicka připojí k Muzejní noci a Dnům evropského kulturního dědictví.

Z **publikační činnosti** bude v roce 2019 vydán sborník *Jesenicko* a sborník k XIX. ročníku svatováclavského setkání. Kromě těchto sborníků budou odborní pracovníci publikovat v jiných sbornících či časopisech. Nově od roku 2019 bude Vlastivědné muzeum Jesenicka spoluvydávat popularizační humanitně-přírodovědný časopis *Jeseníky – Rychlebské hory*, čímž dojde k naplnění jedné ze základních funkcí muzea – tj. oslovovat širší veřejnost a představovat jí poznatky z přírodovědných a humanitních oborů. Je totiž nutno přiznat, že odborné sborníky plní tuto funkci v novém tisíciletí čím dál méně a jakkoliv mají svůj smysl z hlediska odborného, z hlediska popularizace jsou již zcela nevhodné.

V **propagační činnosti** plánuje i nadále instituce zesílení snah o prezentaci na sociálních sítích a na internetu obecně. V rámci této prezentace dojde i ke změně koncepce.

V průběhu roku 2018 došlo k vytvoření zcela nových internetových stránek muzea a tyto budou v rámci moderních přístupů plně využívány se všemi možnostmi propojení na Facebook či jiné weby. Z tištěných periodik budou informace o činnosti publikovány ponejvíce v lokálním informačním měsíčníku *Naše město*, v Jesenickém týdeníku a Šumperském a jesenickém deníku; informace o kulturních akcích a zejména výstavách budou dále prezentovány prostřednictvím tištěných plakátů a pozvánek. Využíváno bude i zpráv v rozhlasu, zejm. stanic Rádio Haná a Český rozhlas Olomouc.

Z **technicko-organizačních a ekonomických záležitostí** by v návaznosti na schválený rozpočet instituce a schválený plán oprav a investic mělo dojít ke statickému zajištění objektu Vodní tvrze, k revitalizaci vnitřního nádvoří, oken a dveří v nádvoří a také k výměně oken na vnější fasádě. Rovněž by mělo dojít k rekonstrukci brány. Zcela zásadní a preferovanou rekonstrukcí pro rok 2019 pak bude rovněž rekonstrukce zastaralých toalet, dále také vybudování výtahu pro imobilní návštěvníky, zřízení multimediální informační tabule před areálem Vodní tvrze atd.

Zcela zásadní a organizačně náročné bude stěhování do nových depozitářů, neboť se instituci podařilo zajistit opuštění starých a nevyhovujících prostor a možnost přestěhování do prostor

nových, moderních, rozlehlejších, a v důsledku čehož také vhodnějších pro funkci depozitářů. Toto stěhování postihne celý chod instituce a téměř všechny pracovníky, nicméně organizace plánuje plnohodnotný provoz.

Instituce bude nadále organizovat a spoluorganizovat Vánoční jarmark a Svatováclavské setkání a rovněž v roce 2018 obnovenou Muzejní noc.

V lednu roku 2019 dojde k vytvoření poradní skupiny ředitele, která se sejde k diskusi nad možnostmi dlouhodobých stavebních investic, jako je zastřešení nádvoří ve Vodní tvrzi, naplnění vodního příkopu kolem objektu Vodní tvrze, výstavba kavárny a výstavba nové trvalé expozice týkající se Vincenze Priessnitze v objektu jeho rodného domu. Součástí poradní skupiny bude starostka města Jeseníku, ředitelka Státního okresního archivu, architektka města Jeseník, zástupci památkářů a další.

Instituce plánuje pro rok 2019 vyrovnaný, lehce přebytkový rozpočet; instituce dodrží všechny závazné ukazatele. Instituce doplní rozpočet, který je tvořen z velké části příspěvkem zřizovatele a vlastními tržbami, ze sponzorských darů, ze smluvního plnění v rámci reklamní spolupráce se soukromými subjekty a z finančně dotovaných projektů, do kterých se zapojí. Za účelem získání těchto příspěvků budou osloveni mecenáši místní i vzdálení; takoví, u kterých se předpokládá, že by mohli mít zájem podpořit některou z hlavních funkcí muzea (výstavní, výzkumnou, vzdělávací, pořadatelskou). Pracovníci odborné a organizační sekce budou v roce 2019 dále diskutovat a zřejmě už i realizovat případné přihlášení se k německému stipendiu DBU a vytvoření dlouhodobého výzkumného projektu. Instituce bude žádat rovněž o granty a dotace z programů ministerstev školství (např. výzva týkající se podpory nadání žáků) a kultury, event. z dalších institucí.

Instituce bude usilovat o dlouhodobou udržitelnost navázaných spoluprací, využitých projektů, grantů a nastoupených trendů.

K technicko-organizačním plánům doplňujeme, že vedení instituce bude usilovat o udržení příznivého pracovního klimatu na všech pracovištích, postupná realizace plánu činnosti bude probíhat na základě diskuze a spolupráce.

Z hlediska **personálního** bude organizace plánovat svoji činnost tak, aby naplnila a nepřekročila závazné ukazatele dané zřizovatelem. V průběhu roku budou obsazeny pozice ředitele, tří až čtyř odborných pracovníků, dvou až tří pracovníků na recepci (průvodci), jednoho výtvarníka, asistentky ředitele, technického správce budov a uklízečky. Účetní a mzdové záležitosti budou řešeny externě, ekonomické záležitosti ředitelem VMJ i externě.

Realizace plánu a jeho jednotlivých modulů se bude odvíjet od rozpočtu schváleného zřizovatelem.

Prezentační a ediční činnost – přehled

V rámci ediční činnosti budou v roce 2019 institucí vydány dva odborné sborníky: *Jesenicko* a *Sborník příspěvků k XIX. ročníku Svatováclavského setkání* a jeden popularizační časopis (*Jeseníky – Rychlebské hory*). V rámci výstavní činnosti budou zpřístupněny čtyři stálé expozice (*Spirála času Země, Čarodějnické procesy na Jesenicku v 17. století, Fauna a flóra Jesenicka, Historie a archeologie Jesenicka*), expozice *Vincenz Priessnitz a lázně Gräfenberg* bude pravděpodobně uzavřena z důvodů rekonstrukce.

Plán krátkodobých výstav zamýšlených pro rok 2019 podává následující přehled:

Výstavy krátkodobé 2019 – Galerie ve Vodní tvrzi

1.1. – 6. 1.

„Vánoce našich babiček“

Mgr. Milan Rychlý a Mgr. Božena Kaňáková

(výstava otevřená ještě v roce 2018)

15. 1. – 3. 3.

„Ze života aristokratických dětí“

Mgr. Božena Kaňáková

19. 3. – 12. 5.

„Samsára – Nepál objektivem fotografky Aleny Ceplové“

- Mgr. Alena Ceplová, BcA. Ivana Kužílková
21. 5. – 23. 6. **„Absolventská výstava Základní umělecké školy Jeseník“**
- MgA. Iva Svobodová, BcA. Ivana Kužílková
5. 7. – 22. 9. **„Josef Čapek – napůl vážně, napůl vesele“**
- Bc. Kamil Tomášek, Mgr. Jan Petrásek
1. 10.–24. 11. **„Nebyli jsme sami / Nie bylišmi sami“**
- Mgr. Matěj Matela
3. 12. – 6. 1. 2020 **„Kouzlo mechanických betlémů – Vánoce ve Vodní tvrzi“**
- Mgr. Milan Rychlý, Mgr. Božena Kaňáková

V Galerii Vodní tvrze rovněž proběhne **IQ festival**, a to ve dnech 8. až 10. března.

Výstavy krátkodobé 2019 – Hlavní výstavní sál Vodní tvrze

- 1.1. – 13.1. **„Válka, která zrodila Československo“**
- Mgr. Jan Petrásek
- (výstava otevřená ještě v roce 2018)
29. 1. – 3. 3. **„Vyprávěj“**
- Mgr. Milan Rychlý, BcA. Ivana Kužílková a 8.B ZŠ Česká Ves
- 26.3. – 9. 6. **„Vzorná hospodyňka aneb z domácnosti našich babiček“**
- Mgr. Božena Kaňáková
- 18.6. – 8. 9. **„Lesy hrou“**
- Mgr. Matěj Matela
17. 9. – 10. 11. 2019 **„Heinrich Wolf“**
- BcA. Ivana Kužílková
19. 11. – 24. 2. 2020 **„Regenhard & Raymann“**
- Mgr. Jan Petrásek

V Hlavním výstavním sále Vodní tvrze rovněž proběhne **IQ festival**, a to ve dnech 8. až 10. března.

Výstavy krátkodobé 2019 – Kulturní dům Javorník

(výstavy realizované ve spolupráci Vlastivědného muzea Jesenicka a Městských kulturních zařízení Javorník)

ervenec–srpen	„Zvířata a jejich děti“ Mgr. Milan Rychlý (VMJ) a Ing. Lucie Hečsková (MKS)
prosinec–leden	„Když dřevo ožívá“ Mgr. Milan Rychlý (VMJ) a Ing. Lucie Hečsková (MKS)

Výzkumná činnost

Oddělení historie:

- Výzkumný záměr a) Bádání v regionálních dějinách (textilní průmysl na Jesenicku). Hlavním výstupem bude autorská výstava zaměřená na významnou kapitolu v jesenických dějinách spjatou se jmény významných obchodníků a průmyslníků Regenhartů a Raymannů a s výročím jejich vzájemné spolupráce – *Regenhardt & Raymann*. (Mgr. Jan Petrásek)
- Výzkumný záměr b) Výzkum regionálních charakteristik „listopadového“ demokratického převratu v roce 1989 na české a polské straně hranic. Hlavním výstupem bude autorská výstava *Nebyli jsme sami / Nie byliśmy sami*. (Mgr. Matěj Matela)
- Výzkumný záměr c) Výzkum v oblasti dějin obce Bělá pod Pradědem – analýza historických pramenů, historiografická rešerše a analýza sbírkových předmětů, dokončení syntézy dějin obce, přípravy návrhů na výstavu týkající se dějin obce v roce 2020. (kolektiv autorů)
- Výzkumný záměr d) Sudetoněmecké dějiny na konci 19. a v první polovině 20. století – první etapa. Výsledkem první etapy bude přednáška pro veřejnost týkající se možných pohledů na problematiku. V další etapě se očekává publikace formou článku, možná rovněž již v roce 2019. (Mgr. Pavel Rušar)
- Výzkumný záměr e) Vincenz Priessnitz v kontextu dějin vědy – první etapa. Výsledkem první etapy bude přednáška pro veřejnost při příležitosti otevření nově zrekonstruované expozice, v následujících etapách se očekávají publikace k tématu. (Mgr. Pavel Rušar)
- Rešeršní šetření v oblasti kunsthistorie týkající se umělecké tvorby Heinricha Wolfa a Josepha Appela. Hlavním výstupem bude kunsthistorická výstava *Heinrich Wolf*. (BcA. Ivana Kužílková)
- Výzkumná činnost týkající se přípravy vzdělávacích programů (přednášek, exkurzí, workshopů a dalších) a publikační činnosti (Jesenicko, Sborník k XIX. svatováclavskému setkání, Kulturní

revue Olomouckého kraje ad)., a to v oblasti geologie a geomorfologie Jesenicka, loveckých stezek Medvědské hornatiny, zaniklých osad na Jesenicku, významných osobností Jesenicka (např. Adolf Lorenz), pevností spjatých s politickým a vojenským vývojem regionu, dějin Českobratrské církve evangelické na Jesenicku, historické kartografie, umělecké tvorby v regionu dnes, dějin výtvarného umění a dalších oblastech. (různí autoři)

- Monitoring regionu v oblasti tradiční lidové kultury. (Mgr. Jan Petrásek)
- Bádání v oblasti příprav informačních panelů – tipování nových lokalit. (Mgr. Milan Rychlý)

Oddělení archeologie:

- Výzkum hospodářských objektů bývalých průmyslových závodů v Javorníku.
- Zjišťovací výzkum odpadních jam v katastru obce Bílá Voda a Javorník.
- Historiografická rešerše archeologických výzkumů v regionu.
- Zpracovávání interních katalogů – palné zbraně ve sbírkách VMJ.
- Bádání v oblasti příprav informačních panelů (Vápenná, Vycpálkův lom, letecký střet v době druhé světové války).
- bádání v oblasti příprav informačních panelů – tipování nových lokalit

Pozn. archeologické výzkumy garantuje Mgr. Milan Rychlý.

Oddělení biologie:

- Průběžné systematické hodnocení fauny a flóry oblasti Jeseníků (monitoring druhů na určitých lokalitách).
- Monitoring vodních ptáků během migrace (International Waterbird Census).
- Republikové sčítání kání lesních a rousných (projekt BUTEO pod garancí ZO ČSOP a Muzea Českého lesa Tachov).
- Další výzkumné úkoly v oblasti biologie budou probíhat po diskuzi s novým biologem VMJ, jehož nástup je plánován na leden 2019.

Oddělení geologie nebude vyvíjet výzkumnou činnost z důvodu absence geologického pracovníka. Povinnosti plynoucí ze zákona (inventarizace apod.) a nárazové činnosti v oblasti geologie budou řešeny externí službou. (RNDr. Viera Večeřová, Bc. Karolina Odrášková).

Sbírkotvorná činnost

V rámci sbírkotvorné činnosti bude naplňována revidovaná koncepce z roku 2018. V zásadním však bude navázáno na trendy minulých let – na jedné straně bude sbírka obohacována o nové sbírkové předměty získávané v souvislosti s plánovanými výzkumy a výstavami, na druhé straně bude sbírkový fond kontrolován a hodnocen, očekáváme vyřazení předmětů z důvodů přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti.

Historie

V roce 2019 očekáváme akvizice související s přípravou výstav – historická výstava *Regenhardt & Raymann* a kunsthistorická výstava *Heinrich Wolf* a rovněž s výzkumnými projekty týkajícími se příprav přednášek, exkurzí a workshopů, studií z regionálních dějin a dějin obcí. Výsledky výzkumů budou využity pro zpracování systematického plánu doplňování obou sbírek. Rovněž očekáváme nové sbírkové předměty z běžných sběrů bez výzkumných záměrů, a to ponejvíce týkajících se historie a biologie.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický. Minimální počet nových zápisů v evidenci chronologické bude 50 inventárních čísel.

U sbírkových předmětů, které pro rok 2019 podléhají inventuře, a u sbírkových předmětů, které budou vynášeny z důvodů zápůjček, proběhne průběžné základní čistění. Při novém ukládání budou

předměty uloženy tak, aby nedošlo a nedocházelo k jejich poškození. V případě potřeby proběhne po konzultaci s odborníkem ošetření, např. desinfekce apod. V případě nutnosti odborného zásahu pak proběhne restaurování externí službou, popřípadě dojde ke konzervaci.

V historických depozitářích bude dbáno na striktní dodržování platné legislativy. V rámci stěhování depozitářů proběhne inventarizace přestěhovaných sbírkových předmětů a ke stanovení zásad práce v nových prostorech.

Inventarizace obou historických podsbírek bude v roce 2019 probíhat podle schváleného desetiletého plánu revizí (2012–2021) se změnami, které bude vyžadovat stěhování. Velmi pravděpodobně tudíž v průběhu roku dojde k celkové inventarizaci. Proběhne také inventura nových akvizic a revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních).

Archeologie

Předpokládáme akvizice zejm. při výzkumu hospodářských objektů bývalých průmyslových závodů v Javorníku. Plánovaně i náhodně pak budou prověřovány nové vhodné lokality.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický. Minimální počet zápisů není stanoven.

U sbírkových předmětů archeologické části podsbírký proběhne průběžné základní čištění. Při novém ukládání budou předměty uloženy tak, aby nedošlo a nedocházelo k jejich poškození. V případě potřeby proběhne po konzultaci s odborníkem ošetření, např. desinfekce apod. Ke konzervaci dojde u vytipovaných předmětů. V případě nutnosti odborného zásahu pak proběhne restaurování externí službou, popřípadě dojde ke konzervaci.

Vzhledem k plánovanému přestěhování podsbírký do prostoru nových depozitářů proběhne inventarizace celé podsbírký. Proběhne také inventura nových akvizic a revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních).

Biologie

V roce 2018 bude pokračovat systematická hmotná i fotografická dokumentace významných sběrů a nálezů jako podkladového materiálu pro koncepční činnost a pro mapování fauny a flóry na Jesenicku. Pracovník biologie se zaměří zejm. na fotografickou dokumentaci chráněných druhů a sledování stavu jejich výskytu. Sbírková činnost bude rovněž vyplývat z přípravy biologických výstav (tj. *Lesy hrou*), dále se zaměří na rozšiřování méně početných herbárií a na srovnávání výskytu druhů v minulosti a dnes. Rovněž se zaměří na sběr bezobratlých a usmrčených obratlovců, vajec a hnízd ptáků a dalšího, a to plánovitě i náhodně.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický. Minimální počet nových zápisů v evidenci chronologické bude 50 inventárních čísel.

Z důvodu zamýšleného stěhování depozitářů proběhne v biologickém depozitáři stoprocentní inventarizace. Při novém ukládání budou předměty uloženy tak, aby nedošlo a nedocházelo k jejich

poškození. V případě nutnosti odborného zásahu pak proběhne restaurování externí službou, popřípadě dojde ke konzervaci.

V depozitáři oddělení biologie bude dbáno na striktní dodržování platné legislativy. Závažné problémy s biologickým depozitářem neočekáváme, nadále bude kontrolována teplota a relativní vlhkost; odvlhčovače jsou nainstalovány. Proběhne také inventura nových akvizic a revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních).

Geologie

Z důvodu absence pracovníka geologie bude i sbírkotvorná činnost v této oblasti utlumena. Eventuální akvizice (nebo vyřazení) mohou vyplynout z práce externí služby, která bude geologický depozit spravovat.

V návaznosti na chronologickou evidenci bude podle časových možností probíhat co nejdříve po zápisu do ní i zápis systematický. Minimální počet zápisů není stanoven. Při mimořádných a naléhavých případech dojde k restaurování, konzervování či různým druhům ošetření externí službou.

Rovněž v depozitáři oddělení geologie bude dbáno na striktní dodržování platné legislativy. Závažné problémy s geologickým depozitářem neočekáváme. Inventarizace geologické podsírky proběhne vzhledem ke stěhování depozitářů kompletně. Proběhne také inventura nových akvizic a revize předmětů v dlouhodobých zápůjčkách (včetně interních).

Vzdělávací činnost

Muzeum bude pokračovat v zavedených formách vzdělávací a osvětové činnosti a bude diskutovat a pilotovat nové. Plán vzdělávacích akcí podává následující přehled:

Exkurze

30. 3.	Vycházka do osady Annín Pavel Macháček
27. 4.	Jesenický geologický okruh RNDr. Viera Večeřová
8. 6.	Tradiční život v podhůří Jeseníků na příkladu Vesnické památkové zóny Údolí Bc. Pavel Žurek
22. 6.	Zaniklá osada Hřibová Mgr. Milan Rychlý
24. 8.	Zaniklá osada Hamberk Mgr. Milan Rychlý
21. 9.	Vodopády a skály v okolí Pradědu RNDr. Viera Večeřová
12. 10.	Tajemnými hvozdy Medvědké hornatiny – Z Videl do Karlovy Studánky po loveckých stezkách Mgr. Matěj Matela

Přednášky jarního bloku

**A) pro veřejnost – dne 2. března 2019 (místo konání: Státní okresní archiv Jeseník)
/viz bod B)/**

**B) pro lázeňské hosty v Lázních Jeseník – dne 6. března 2019 (místo konání:
Priessnitzovy léčebné lázně – Zrcadlový sál)**

Problém „sudetoněmecký“ – jeden pojem, dvojí sémantika a trojí historiografie

Mgr. Pavel Rušar

Dr. Adolf Lorenz z Vidnavy – zakladatel moderní ortopedie

Mgr. Matěj Matela

Jesenicko a formování republiky 1918-1920

Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D.

Pevnost Nysa

Mgr. Milan Rychlý

Novodobé dějiny obce Bělá pod Pradědem 1945–1989

Bc. Kamil Tomášek

Jesenicko na starých mapách

Mgr. Božena Kaňáková

Po stopách moravských a slezských vojáků první světové války I.

Ing. Radim Kapavík

**C) pro žáky 8. a 9. tříd základních škol a pro studenty středních škol – dne 1. března
2019 (místo konání: Kino Pohoda, Jeseník)**

Pevnost Nysa

Mgr. Milan Rychlý

Dr. Adolf Lorenz z Vidnavy – zakladatel moderní ortopedie

Mgr. Matěj Matela

Po stopách moravských a slezských vojáků první světové války I.

Ing. Radim Kapavík

Jesenicko a formování republiky 1918-1920

Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D.

Přednášky podzimního bloku

**A) pro veřejnost – dne 9. listopadu 2019 (místo konání: Rytířský sál Vodní tvrze)
/viz bod B)/**

**B) pro lázeňské hosty v Lázních Jeseník – dne 23. října 2019 (místo konání:
Priessnitzovy léčebné lázně – Zrcadlový sál)**

Jesenicko 1945-1948 očima kronikářů

Bc. Kamil Tomášek

Pevnost Klodzko

Mgr. Milan Rychlý

Skryté geologické poklady Jesenicka

RNDr. Viera Večeřová

**Československá církev evangelická a její působení na Jesenicku a
Bruntálsku**

Mgr. Božena Kaňáková

Zoologické a botanické poklady regionu

oddělení biologie VMJ

Regenhartové a Raymannové

Mgr. Jan Petrásek

Po stopách moravských a slezských vojáků první světové války II.

Ing. Radim Kapavík

**D) pro žáky 8. a 9. tříd základních škol a pro studenty středních škol – dne 22.
listopadu 2019 (místo konání: Kino Pohoda, Jeseník)**

Pevnost Klodzko

Mgr. Milan Rychlý

Zoologické a botanické poklady regionu

oddělení biologie VMJ

Po stopách moravských a slezských vojáků první světové války II.

Ing. Radim Kapavík

Přednáškovou činnost budou doplňovat přednášky na objednávky, např. pro město Vrbno pod Pradědem, Brontosaurus, Domov pro seniory a další.

V Hlavním výstavním sále i v Galerii Vodní tvrze rovněž proběhne **IQ festival**, a to ve dnech 8. až 10. března.

Pilotní vzdělávací projekty

Online kurz Architektura desetkrát jinak – leden až červen (spolupráce Vlastivědného muzea Jesenicka a University of Cambridge, pro žáky z regionu Jesenicka) – Bc. Tereza Kadlecová

Seminář DVPP – Regionální tematika Jesenicka jako nedílná součást výuky na základních a středních školách v regionu – duben/květen/červen (seminář pro pedagogické pracovníky) – Mgr. Matěj Matela

Skupinová T – praxe: Příprava historické muzejní výstavy – Vyprávěj – leden až březen (ve spolupráci se ZŠ Česká Ves) – Mgr. Milan Rychlý, BcA. Ivana Kužílková

Praděd, Gill a ti další. Čtení a výklad známých i neznámých pověstí Jeseníků – celý rok (přednáškové a čtecí pásmo o pověstech Jeseníků pro děti i dospělé, bude probíhat ve Vinárně – Zdravé kavárně v Jeseníku) – Mgr. Matěj Matela

- Josef Lowag a mytologie Jeseníků – 21. 2. 2019
- Děd Praděd v pověstech Jeseníků – 18. 4. 2019
- Hornictví v pověstech Jeseníků – 27. 6. 2019
- Jesenické hrady v regionální mytologii – 29. 8. 2019
- Pastýř Gill v pověstech Jeseníků – 24. 10. 2019
- Katolicismus a víra v jesenických pověstech – 12. 12. 2019

T-expedice – srpen (Vlastivědné muzeum se zapojí do připravované T-expedice projektu TALNET), a to rolí koordinační, informační, zvaží se zapojení formou spolupráce s externími lektory VMJ nebo pracovníky VMJ

Vlastivědná soutěž – Pradědiáda – 22. 4. (soutěž pro žáky základních škol, regionální tematika) – Mgr. Pavel Rušar, Mgr. Božena Kaňáková, Mgr. Jan Petrásek, Mgr. Milan Rychlý a oddělení biologie

IQ festival – 8. až 10. 3. (festival IQ Play je putovní hravá výstava, na které jsou k vidění, ale hlavně k vyzkoušení hry a hračky edukativního charakteru, smyslové hračky, Montessori pomůcky, dřevěné hračky, logické hry, stavebnice a zvětšeniny her.) Festival se uskuteční v režii Inspirace Zlín, z.s. – za VMJ spoluorganizuje BcA. Ivana Kužílková

Ostatní akce (již pilotované nebo s rolí vzdělávací pouze související)

Ornitologický minikurz – jaro (spolupráce Vlastivědného muzea Jesenicka s Národním institutem pro další vzdělávání a s programem TALNET) – Mgr. Martin Starý.

Mykologický minikurz – podzim (spolupráce Vlastivědného muzea Jesenicka s Národním institutem pro další vzdělávání a s programem TALNET) – Bc. Karolína Odrášková.

Mezinárodní den památek a sídel (18. 4. 2018) – VMJ nabídne komentované prohlídky odbornými pracovníky VMJ a vstupy do krátkodobých výstav zdarma.

Mezinárodní den muzeí (18. 5. 2018) – VMJ nabídne komentované prohlídky odbornými pracovníky VMJ a vstupy do krátkodobých výstav i expozic zdarma.

European heritage days (13. a 14. září) – VMJ nabídne vstupy k expozicím a výstavám za 50 procent ceny, a to s komentovanými prohlídkami.

XIX. ročník svatováclavského setkání – VMJ připravuj odborné sympozium k tématu „Umělecká tvorba na Jesenicku“, součástí je vydání sborníku odborných prací a výstava ve Vodní tvrzi. Akce se připravuje ve spolupráci se SOkA Jeseník a Společností Vincenze Priessnitze. K aktivní účasti na konferenci budou přizváni nadaní žáci základních a středních škol z projektu TALNET i studenti Univerzity Palackého v Olomouci. K pasivní účasti budou přizváni žáci škol regionálních – základních i středních.

Současná umělecká tvorba na Jesenicku (14. 11. 2019) – výtvarnice VMJ připraví představení různých autorů z Jesenicka, kteří jsou aktivní v oblasti výtvarného umění – BcA. Ivana Kužílková

Vánoční jarmark – prezentace lidových řemesel, hudby, betlémů, organizace vánočních trhů, workshopy ve Vodní tvrzi.

Ostatní

- Organizace bude dále spravovat internetové stránky www.muzeum.jesenik.net, které byly na konci roku 2018 zcela rekonstruovány, v průběhu roku budou diskutovány další moduly nového webu.
- Členství v komisích, radách a poradních orgánech: Mgr. Jan Petrásek – členství v Pracovní skupině pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje (zástupce za VMJ); Mgr. Pavel Rušar – členství v Krajské koordinační skupině pro podporu nadání v Olomouckém kraji, členství v Krajské síti podpory nadání Olomouckého kraje.

- V roce 2018 proběhnou dvě setkání Poradního sboru ředitele pro sbírkotvornou činnost, jarní a podzimní/zimní.
- V roce 2018 budou dále poskytovány konzultace a expertízy odborné i neodborné veřejnosti, zejména studentům středních a vysokých škol.
- Zaměstnanci instituce budou spolupracovat s mediální sférou za účelem propagace činnosti Vlastivědného muzea Jesenicka.

Standardy

Podle zákona 122/2000 Sb. v platném znění jsou kodifikovány standardy veřejných služeb. Jejich dodržování je prioritou i pro rok 2018.

Standard časové dostupnosti

Vlastivědné muzeum Jesenicka dodržuje standard časové dostupnosti především zpřístupněním stálých expozic a krátkodobých výstav a to tak, že informace o době, ve které lze expozice a výstavy navštěvovat jsou zveřejňovány na internetu i v tištěných periodikách. Otevírací doba ve Vodní tvrzi je od 1. 9. do 30. 6. ve dnech úterý až neděle od 09.00 do 17.00, v době od 1. 7. do 31. 8. ve dnech pondělí až neděle od 09.00 do 17.00 a následně v době od 1. 9. do 31. 12. ve dnech úterý až neděle od 09.00 do 17.00. O výjimkách a omezeních je veřejnost informována s předstihem. Muzeum Vincenze Priessnitzze je otevřeno od 1. 2. do 17. 11. od úterý do soboty od 14.00 do 17.00 (od 1. 7. do

31. 8. od úterý do neděle od 12.00 do 17.00). V souvislosti se zamýšlenou rekonstrukcí Rodného domu Vincenze Priessnitze je možné, že expozice bude celý rok uzavřena. Data krátkodobých výstav budou opět zveřejňována na internetu i skrze tištěná periodika.

Muzejní programy budou rovněž pořádány a informace o nich zveřejňovány na internetových stránkách instituce a skrze tištěná periodika, jedná se především o workshopy ke krátkodobým výstavám, přednášky, semináře a exkurze, event. edukační programy, minikurzy ad.

Výroční zpráva za rok 2018 bude zveřejněna na internetových stránkách nejpozději do poloviny roku 2019. Zkrácená verze pak ve sborníku Jesenicko a v kronice města.

Odborné posudky a expertízy bude mimo vlastní výzkumnou činnost provádět VMJ na vyžádání.

Standard ekonomické dostupnosti

Instituce poskytuje zlevněné vstupné pro děti, žáky, studenty, seniory a důchodce, zdravotně postižené i pro skupinové návštěvy. Instituce nabízí bezplatné vstupy ve dnech 18. 5. a 28. 10., ve dnech Evropského kulturního dědictví pak nabízí vstupy za 50 procent ceny. Standart bude naplňován prostřednictvím slev a volných vstupů, informace budou zveřejněny na internetových stránkách muzea, na plakátech a tabulích, event. v tisku.

Slevy 50 % ze základního vstupného budou uplatňovány pro žáky, studenty středních a vysokých škol (do 26 let), pro důchodce nad 65 let, pro držitele karet ZTP a ZTPP, Eurobeds, Senior Pas a pro dospělé členy rodiny, která využije karty Rodinný pas.

Pro skupiny dětí do 6 let bude uplatňována sleva 50 % ze sníženého vstupného.

Sleva 25 % ze základního vstupného bude poskytována držiteli karty Jeseníky Pass.

Volné vstupy do stálých expozic a krátkodobých výstav jsou umožněny pro děti do 6 let v doprovodu dospělých, pro pedagogický doprovod u hromadných výprav a dále pro držitele průkazů AMG, ICOM(OS), Olomouc Region card, Národní památkový ústav, Svaz múzeí na Slovensku, Fond ohrožených dětí, Cestovní kniha, Zaměstnanec Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Ceník vstupného bude zveřejněn na webu, v tisku a na vývěsných tabulích zařízení Vlastivědného muzea Jesenicka, p. o.

Standard fyzické dostupnosti

Bezbariérový přístup je návštěvníkům s fyzickým omezením umožněn pouze do Rytířského sálu Vodní tvrze. Další expozice a krátkodobé výstavy ve Vodní tvrzi ani v Muzeu Vincenze Priessnitze zpřístupněny v roce 2019 pro handicapované nebudou. Instituce se bude neuspokojivou situací v tomto směru zabývat, už v lednu zasedne poradní sbor ředitele k této otázce v souvislosti s plánovanými rekonstrukcemi v období od roku 2020.

Omezení dostupnosti

Omezení dostupnosti expozic a výstav není pro rok 2019 plánováno i přes plánované stěhování depozitářů VMJ. V mimořádných situacích bude veřejnost o uzavření informována prostřednictvím webu, v tisku a na vývěškách a informačních tabulích.

V Jeseníku dne 27. 11. 2018